

Athens and Sparta were both Greek cities and their people spoke a common language. In every other respect they were different. Athens rose high from the plain. It was a city exposed to the fresh breezes from the sea, willing to look at the world with the eyes of a happy child. Sparta, on the other hand, was built at the bottom of a deep valley, and used the surrounding mountains as a barrier against foreign thought. Athens was a city of busy trade. Sparta was an armed camp where people were soldiers for the sake of being soldiers. The people of Athens loved to sit in the sun and discuss poetry or listen to the wise words of a philosopher. The Spartans, on the other hand, never wrote a single line that was considered literature, but they knew how to fight, they liked to fight, and they sacrificed all human emotions to their ideal of military preparedness. No wonder that these sombre Spartans viewed the success of Athens with malicious hate. The energy which the defence of the common home had developed in Athens was now used for purposes of a more peaceful nature. The Acropolis was rebuilt and was made into a marble shrine to the Goddess Athena. Pericles, the leader of the Athenian democracy, sent far and wide to find famous sculptors and painters and scientists to make the city more beautiful and the young Athenians more worthy of their home. At the same time he kept a watchful eye on Sparta and built high walls which connected Athens with the sea and made her the strongest fortress of that day. An insignificant quarrel between two little Greek cities led to the final conflict. For thirty years the war between Athens and Sparta continued. It ended in a terrible disaster for Athens. During the third year of the war the plague had entered the city. More than half of the people and Pericles, the great leader, had been killed. The plague was followed by a period of bad and untrustworthy leadership. A brilliant young fellow by the name of Alcibiades had gained the favor of the popular assembly. He suggested a raid upon the Spartan colony of Syracuse in Sicily. An expedition was equipped and everything was ready. But Alcibiades got mixed up in a street brawl and was forced to flee. The general who succeeded him was a bungler. First he lost his ships and then he lost his army, and the few surviving Athenians were thrown into the stone-quarries of Syracuse, where they died from hunger and thirst. The expedition had killed all the young men of Athens. The city was doomed. After a long siege the town surrendered in April of the year 404. The high walls were demolished. The navy was taken away by the Spartans. Athens ceased to exist as the center of the great colonial empire which it had conquered during the days of its prosperity. But that wonderful desire to learn and to know and to investigate which had distinguished her free citizens during the days of greatness and prosperity did

not perish with the walls and the ships. It continued to live. It became even more brilliant. Athens no longer shaped the destinies of the land of Greece. But now, as the home of the first great university the city began to influence the minds of intelligent people far beyond the narrow frontiers of Hellas.

Atėnai ir Sparta buvo Graikijos miestai, o jų žmonės kalbėjo bendra kalba. Visais atžvilgiais jie buvo skirtingi. Atėnai iškilo lygumoje. Tai buvo miestas, veikiamas šviežių vėjo gūsių nuo jūros, norintis pažvelgti į pasaulį laimingo vaiko akimis. Sparta, kita vertus, buvo pastatyta gilaus slėnio apačioje, ir naudojo aplinkinius kalnus kaip barjerą prieš svetimšalius. Atėnai buvo užimtos prekybos miestas. Sparta buvo ginkluota stovykla, kurioje dauguma žmonių buvo kareiviai. Atėnų žmonės mėgo sėdėti saulėje ir diskutuoti apie poeziją arba klausytis išmintingų filosofo žodžių. Priešingai nei Atėnų žmonės, spartiečiai niekada neparašė nė vienos literatūrinės eilutės, bet jie žinojo, kaip kovoti, jie mėgdavo kovoti, ir jie paaukėjo visas savo žmogiškas emocijas savo karinio pasirengimo idealui. Nenuostabu, kad šie pavydūs Spartiečiai į Atėnų sėkmę žiūrėjo su kenksminga neapykanta. Karinė galia, kurią Atėnuose sukūrė bendrų namų gynyba, dabar buvo naudojama taikesnio pobūdžio tikslams. Akropolis buvo atstatytas ir tapo marmuro šventove Deivei Atėnei. Periklis, Atėnų demokratijos lyderis, kreipėsi į tolimus kraštus, ieškodamas žinomų skulptorių, mokslininkų ir menininkų, kad jie miestą paverstų gražesniu ir jaunos atėniečius labiau vertus savo namų. Tuo pačiu metu jis stebėjo Spartą ir statė aukštas sienas, kurios sujungė Atėnus su jūra ir padarė stipriausia tų dienų tvirtovę. Nereikšmingas ginčas tarp dviejų mažų Graikijos miestų sukėlė galutinį konfliktą. Trisdešimt metų tęsėsi karas tarp Atėnų ir Spartos. Tai baigėsi baisia nelaime Atėnams. Trečiaisiais karo metais, maras įsiplieskė mieste. Daugiau nei pusė žmonių tarp jų ir didysis lyderis Periklis, buvo nužudyti. Po maro sekė blogo ir nepatikimo vadovavimo laikotarpis. Puikus jaunas vaikiną vardu Alcibadas įgijo populiaros asamblėjos palankumą. Jis pasiūlė įsiveržimą į Spartos koloniją Sirakūzuose Sicilijoje. Ekspedicijai buvo pasirengta ir viskas atrodė paruošta. Bet Alcibadas susimaišė gatvių raizgalynėje ir buvo priverstas bėgti. Generolas, kuris jį pakeitė, buvo silpnas ir visiškai neišmanė karo meno. Pirmiausia jis prarado savo laivus, o vėliau ir savo armiją, keli išgyvenę atėniečiai buvo išmesti į Sirakūzų akmeninius karjerus, kur jie mirė nuo alkio ir troškulio. Ekspedicijos metu buvo nužudyti visi jauni Atėnų vyrai. Miestas buvo pasmerktas. Po ilgos apgulties 404 metų balandį, miestas pasidavė. Aukštos sienos buvo nugriautos. Laivyną pavogė spartiečiai. Atėnai nustojo egzistuoti kaip didžiosios kolonijinės imperijos centras, kurį ji buvo užėmusi savo klestėjimo dienomis. Bet tas nuostabus troškimas mokytis, pažinti ir tobulėti, kuris išskyrė jos laisvus piliečius didybės ir klestėjimo dienomis, nepražuvo su sienomis ir laivais. Jis ir toliau egzistavo. Jis tapo dar didingesnis. Atėnai nebevaldė Graikijos žemės likimo. Bet dabar, kaip pirmojo didingiausio universiteto namai, miestas pradėjo daryti įtaką protingiems žmonėms toli už Graikijos sienų.